

Hovenierspilot voor Europees kwalificatiestelsel

Culturele tuinervaringen

Input voor een Europees kwalificatiestelsel. Dat moet ook de pilot met leerlingen uit hoveniersopleidingen in vijf landen, opleveren. Voor henzelf is het *'an experience for life'*. Aldus Viktora uit Oostenrijk, aan het werk in een particuliere tuin in Bennekom.

Kairi (22), leerling hovenier en groen-voorziening in Estland, straalt van genoeg als ze een doosje dropjes krijgt. Ze is met een ploegje van hoveniersbedrijf Van Ginkel bezig om laanbomen te planten in een nieuwbouwwijk in Ede. Dat bevalt goed. "Zij doen het werk en ik kijk", lacht ze. "Kan niet beter." Bovendien is het een mooie dag vandaag: volop zon, veel belangstelling en vriendelijke mensen. "Zelfs wildvreemden zeggen hier *hi* en *hallo*", zegt ze. "Nederlanders zijn heel aardig."

Ze is een van de leerlingen uit vijf Europese landen die deelnemen in het EQF-project, allemaal op een niveau dat vergelijkbaar is met niveau 3 (zelfstandig medewerker). Samen met Kaisa (25) uit Finland en Viktoria (17) uit Oostenrijk is ze gehuisvest in een *stayokay* in Lunteren.

Tegels

De dag begint vroeg in dat Lunterense hotel, aan de rand van de Veluwe. Rond 5 uur in de ochtend. Ze ontbijten en stappen op de fiets naar Veenendaal. Zo vroeg in de ochtend zijn de temperaturen half april nog onder nul. Tien kilometer, zegt Kairi: dat is een halfuurtje. Bij Van Ginkel worden ze rond half 7 of kwart voor 7 verwacht en dan gaan ze met de ploeg op pad.

"Het is voor mij de eerste keer in Nederland", bevestigt Kaisa. We zijn dan met het hele gezelschap aangekomen op haar werkplek. Ze slaapt met tegels bij een verzorgingstehuis in Veenendaal waar een tuin wordt aangelegd. "Het is zelfs de eerste keer in het buitenland", vervolgt ze. "Dit is ook een hartstikke

mooie gelegenheid. Ik hoorde er vorige maand over van een docent."

De ervaringsperiode van deze leerlingen - drie weken in de Nederlandse hovenierswereld - is nu halverwege. Het is absoluut geen uitwisseling en ook geen stage, zegt André Huigens, coördinator vanuit Wellantcollege in Houten; de assessment is ook geen EVC. Het gaat om inhoud voor het *European Qualifications Framework* (zie kader). Bij de Europese leerlingen wordt vooral gekeken naar hun interculturele functioneren.

Ze krijgen daarom vandaag ook bezoek van drie deelnemende docenten: Katrin Uurman (Estland), Pascual Rojo (Spanje) en Andreas Kovac (Oostenrijk). Er was de afgelopen dagen ook een Finse docent, maar die moest terug, vertellen ze. Uurman, Rojo en Kovac gaan met de Nederlandse begeleiders vanuit Wellant de bedrijven af waar leerlingen zitten en kijken hoe het daar loopt. Ze observeren de praktijk, het onderwijs en de wijze waarop dat gekoppeld wordt. Ze praten met de leerlingen over wat ze leren en waarom het een bijzondere ervaring voor hen is.

"De vragen die jij nu stelt voor je reportage zou ik hen anders stellen", zegt Huigens. Aan Kaisa bijvoorbeeld. Zij is in Finland ooit begonnen als restauranthoudster maar trok dat niet. Daarom is ze overgestapt naar deze branche. Op deze drie weken heeft ze zich niet echt voorbereid. Ze hoorde ook pas kort tevoren dat het stond te gebeuren. Hoe dan ook: *"it's nice to be here."*

Kind of artist

Uurman, Rojo en Kovac, allemaal begin

dertig, zijn docenten op opleidingen die te vergelijken zijn met mbo hier. Kovac geeft al acht jaar les in *landscaping*. En Rojo is nu een half jaar docent op de school in Murcia, Zuidoost-Spanje. Hij geeft er praktische lessen in tuinonderhoud en gewasbescherming.

Uurman is naast haar docentenbaan bezig met een PhD-opleiding op de *Estonia University of Life Sciences*. "Over plantengroei en compost. Het grootste deel is achter de rug, maar ik moet nog een rapport schrijven en ik bezoek ook conferenties. Ja, dat betekent straks misschien een andere baan. Op school staan ze niet te juichen."

Kovac vertelt dat hem is opgevallen dat de tuinen hier klein zijn en erg vol. De tuinontwerpen vindt hij *'very interesting'*. Er wordt in Oostenrijk vaak ander materiaal gebruikt en je ziet er veel meer meisjes die voor het vak kiezen dan in Nederland. "Ongeveer 60 procent (man) om 40 procent (vrouw)."

Ook in Spanje is het percentage meisjes in de hoveniersopleiding hoger dan ze in Nederland zien. 70 om 30, schat Rojo. En in Estland is het nog extremer. "Er zijn misschien twee of drie jongens in een klas met verder allemaal meisjes." De opleiding voor hoveniers bestaat er nog niet zolang en er zijn ook (nog niet) zo heel veel tuinen.

Niet zo heel verwonderlijk dat de leerlingen die we vandaag opzoeken allemaal meisjes zijn. In de deelnemende landen is bovendien voor het zware werk (constructie en straten) meestal een andere opleiding en bedrijfstak, met dan veel meer jongens. "I see myself as a kind of artist," zegt Kairi. "Het zware werk

wordt gedaan door de jongens en wij, meisjes, doen planning en ontwerp.” Wat de docenten opvalt is dat er hier zoveel regels zijn. Regels voor veiligheid en arbeidsomstandigheden. Misschien zijn

er wel teveel regels, zegt Uurman. Wat ze meeneemt naar haar school in Rápina is het advies aan haar leerlingen om veel plantennamen te leren en echt ook de wetenschappelijke namen zodat je over

de grenzen kunt spreken over je vakgebied. “Mijn leerlingen begrijpen niet hoe belangrijk dat is.”

Voor Kovac is het in elk geval een *eye opener* om te zien dat Nederland dan mis-

Viktoria (Oostenrijk) in een particuliere tuin in Bennekom: “an experience for life”

△△ Kaisa (Finland) legt tegels in de tuin van een verzorgingstehuis
△ Een doosje dropjes voor Kairi (Estland) die bezoek krijgt van een delegatie; van links naar rechts Rojo, Kovac en Uurman (met tas), verder Nobel (naast Uurman) en helemaal links Huigens, plus drie mensen van de Van Ginkel Groep

EQF-pilots

De pilot die in de reportage wordt beschreven, is met zestien leerlingen *landscaping* uit vijf Europese landen (Oostenrijk, Spanje, Estland, Finland en Nederland). In april was deze groep hier. Zo zijn er pilots geweest in Finland en Estland met deelname van andere leerlingen, in andere vakrichtingen zoals veehouderij en bosbouw.

Bij deze pilots gaat het niet zozeer om vakkennis en inhoudelijke aspecten, maar om het functioneren in een bedrijf in een ander land. Het gaat om motivatie en een open instelling voor een andere aanpak en een andere cultuur.

Er worden acht EQF-niveaus onderscheiden (EQF staat voor European Qualification Framework; een kwalificatiestelsel waarvoor eind 2006 initiatieven werden genomen, dat bedoeld is om binnen EU-landen vergelijking van kwalificaties voor beroepen mogelijk te maken en mobiliteit en *lifelong learning* te vergroten – in het vakblad groen onderwijs is daarover een artikel verschenen in editie 8). In deze pilots wordt EQF getest voor de agrarische sector: hoe EQF werkbaar te maken?

In grote lijnen is je EQF-score hoger naarmate complexiteit van het werk en de verantwoordelijkheid voor de werkprocessen groter zijn. In een assessment wordt bijvoorbeeld gevraagd naar de wijze waarop leerlingen problemen gerelateerd aan werk, taal of culturele verschillen hebben aangepakt. Hoe heb je je aangepast, waar liep je tegenaan, waar had je hulp nodig of waar kon je juist anderen helpen?

schien een rijk land is maar dat het hier ook allemaal niet komt aanwaaien. “Je ziet dat er hard gewerkt moet worden.” Hij verdeelt zelf zijn Oostenrijkse tijd over onderwijs en vakgebied, in de winter relatief meer onderwijs en in de zomer meer hovenierswerk. Wekelijks 60 uur, schat hij. “Maar mijn werk is mijn hobby; dan lukt het wel.”

Dapper

“I like to make art”, legt Kairi uit. “Art with plants.” Ze is pas eerstejaars en heeft de kans om mee te gaan naar Nederland met beide handen aangegrepen. “Een fantastische mogelijkheid. Ik heb nog nooit met zulke grote bomen gewerkt. Het is ontzettend leerzaam om te zien hoe ze hier de dingen doen. Ze hebben hier schitterende tuinen. En Houten is een erg mooie school.” Ze ziet veel per-

spectieven voor hoveniers in Estland. Mensen gaan steeds meer in huizen met tuinen wonen.

“Er zijn hele goede bij”, zegt Huigens over de leerlingen in de pilot. Meer superlatieven. “Die zouden hier meteen een baan kunnen krijgen.” De Spaanse leerlingen ondervinden de grootste taalproblemen: de beheersing van het Engels is gering. *Lost in translation*, zo rapporteert Huigens: “De Spaanse is heel dapper; maar gevolg is wel dat zij vaak taken uitvoert op niveau 1.”

Het is deze drie weken in Nederland niet de bedoeling dat ze geheel vrijblijvend rondkijken, Amsterdam bezoeken en dropjes proeven. Ze moeten in een assessment volgende week kunnen aantonen dat ze over bepaalde competenties beschikken. Er wordt dan op drie zaken gelet: omgaan met culturele verschillen, omgaan met de taalbarrière en verant-

woordelijkheid nemen voor het eigen proces in de werksituatie.

Het laatste adres van vandaag is een particuliere tuin op de grens van Bennekom en Wageningen-Hoog. Daar ontmoeten we Viktoria. “Schrijf je het wel met een k”, wijst ze me. Ze gaat thuis het hoveniersbedrijf overnemen. Nu zit ze in het laatste jaar van haar vierjarige opleiding, zich specialiserend in *landscaping*. “It’s fun. Ik sta open voor alles”, zegt ze. Allerlei nieuwe dingen op het vakgebied, de aanpak bij zo’n groot bedrijf als de Van Ginkel Groep en interculturele ervaringen. “Ik ben nu nog jong, ik heb de gelegenheid om hier te komen, er zijn nog geen verplichtingen thuis. Straks als ik de baas van het bedrijf is dat wel anders. *This is an experience for life.*”

Buren

Het gesprek over culturele verschillen en overeenkomsten houdt voorlopig niet op. Ik stap in de auto van Hans Nobel, Wellantcollege, met Uurman, Rojo en Kovac. Ze merken op dat er blijkbaar veel tuinkennis is bij de mensen zelf. “Misschien is het puur interesse, tuinprogramma’s op tv of misschien kijken ze wel over de schutting bij de burens”, opperen ze.

In Oostenrijk streven mensen nu naar een liefst eigenhandig gebouwde huis met een tuin, zegt Kovac. In Estland hebben ze hun planten nog vooral op balkonnetjes; daar moet het tuinbezit zich nog ontwikkelen. En in Spanje is het lastig om je tuin goed te onderhouden met het droge klimaat in het Zuid-oosten, vertelt Rojo.

Intussen keren Kaisa, Kairi en Viktoria terug naar het kantoor in Veenendaal. Stukje fietsen. En dan bespreken ze hoe de dag ging en wat er voor bijzondere ervaringen waren. Het is een intensieve periode, deze drie weken, met enorm veel indrukken.

Wat neem je mee naar Estland, vraag ik Kairi. “Goede vraag”, zegt ze. Daar moet ze even over nadenken. Nee, het fietsen zal ze niet echt missen, dat niet. “Maar bijvoorbeeld wel de vaardigheden van hier, de herinnering aan Amsterdam en aan alle tuintjes hier.” □